

Milletvekili, Cumhurbaşkanı veya Mahalli İdareler Seçiminde Aday Olan Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Bakanların Görevden Çekilmesi Gerekir mi?

Volkan ASLAN*

Öz

Milletvekili, Cumhurbaşkanı veya mahalli idareler seçiminde aday olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmesi gerektiğine ilişkin açık bir düzenleme mevzuatımızda bulunmamaktadır. Yüksek Seçim Kurulu (YSK) da uzun yıllardır verdiği kararlarında dar anlamda kamu görevlisi olmadıklarından bahisle sayılan kimselerin seçimler öncesinde aday olabilmek için görevden çekilmek zorunda olmadıklarını kabul etmektedir. Ancak 2023 yılında gerçekleştirilen Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci tura kalmasının ardından söz konusu kararların yerindeliği sorgulanmaya başlanmıştır. Zira milletvekili seçilmelerine rağmen görevdeki Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci tura kalması sebebiyle Cumhurbaşkanı yardımcılığı ve bakanlık görevlerine devam etmişlerdir. Bu durum ise iki görevin aynı kişide birleşemeyeceğini öngören Anayasamıza açıkça aykırılık oluşturmuştur. Çalışmada da YSK kararlarına rağmen parlamento seçiminde aday olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Mahalli idare seçimlerinde ise Anayasa uyarınca merkezi yönetim ile mahalli idareler arasında olması gereken ayrılık ve konuya ilişkin diğer düzenlemeler gereğince, aday olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede YSK tarafından verilen güncel kararların mahalli idareler seçimlerinde emsal teşkil etmesi mümkün değildir. Cumhurbaşkanı seçiminde aday olan görevdeki Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların ise görevlerinden çekilmesi gerekmemektedir. Çalışmanın genelinde konuya ilişkin açık düzenlemelere yer verilmesi önerildiği gibi YSK'nın görevden çekilmesi gerekenleri belirlerken her seçim türü ile ilgili ayrı değerlendirme yapması ve görevden çekilmeye ilişkin doğrudan düzenlemenin yanı sıra Anayasa'nın diğer maddelerini de dikkate alması gerektiği savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Milletvekili Seçimi, Cumhurbaşkanı Seçimi, Mahalli İdareler Seçimi, Seçilme Yeterliliği, Görevden Çekilme Zorunluluğu, Türk Başkanlık Sistemi

Is Resignation Required for Vice-Presidents and Ministers Before Running in Turkish Parliamentary, Presidential, and Local Elections?

Abstract

According to Turkish law, public servants must resign if they wish to run for election. However, no clear regulation states that vice-presidents and ministers, who are candidates in forthcoming parliamentary, presidential, or local elections, must resign from their offices. The Supreme Election Council (SEC) has, for many years, accepted that ministers do not need to resign from their office to become candidates before elections since they are not considered "public servants in the strict sense." However, after the concurrent parliamentary and presidential elections in 2023, the legitimacy of these decisions began to be questionable. Although they were elected as members of parliament, the vice-president and ministers continued to serve in their executive capacities while the presidential election went to a second round. This situation clearly contradicts the Turkish Constitution, which stipulates that a single individual cannot simultaneously hold

* **Sorumlu Yazar:** Volkan Aslan (Dr. Öğr. Üyesi), İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye. E-posta: volkan.aslan@istanbul.edu.tr ORCID: 0000-0003-1136-7556

Atf: Aslan V, "Milletvekili, Cumhurbaşkanı veya Mahalli İdareler Seçiminde Aday Olan Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Bakanların Görevden Çekilmesi Gerekir mi?" (2024). İstanbul Hukuk Mecmuası. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2024.82.3.0004>

legislative and executive branches. Therefore, it is concluded that despite the decisions of the SEC, the vice-presidents and ministers who are candidates in parliamentary elections should resign from their offices before the elections. In accordance with the separation between the central government and local governments as foreseen by the Constitution and other relevant regulations, the vice-president and ministers also have to resign from their offices if they want to run in local elections. On the other hand, incumbent vice-presidents and ministers who want to run for presidential election need not resign from their offices.

Keywords

Parliamentary Election in Turkey, Presidential Election in Turkey, Local Election in Turkey, Criteria for Candidates in Turkish Elections, Turkish Presidential System

Extended Summary

According to longstanding decisions by the Supreme Election Council (SEC), incumbent vice-presidents and ministers are not required to resign from their posts if they become candidates in parliamentary, presidential, or local elections. Before the 2017 constitutional amendments, the Turkish Constitution had a special regulation regarding this matter, but it was abolished with those amendments. Currently, the Constitution contains a general regulation on the eligibility to be a deputy, stating that public servants must resign if they wish to run in elections. This regulation also specifies several professions whose members cannot run for election without resigning: judges and prosecutors, members of the high courts, lecturers at higher education institutions, members of the Council of Higher Education, members of the armed forces, public servants, and other public employees not regarded as private workers due to the nature of their duties. These individuals cannot stand for election or be eligible to serve as deputy unless they resign their positions.

Previously, Article 114 of the Constitution, titled “Interim Council of Ministers in Elections,” stipulated that the ministers of justice, internal affairs, and transportation would resign before general elections for the Turkish Grand National Assembly. However, this obligation was not contingent on whether ministers would be candidates in the upcoming elections. Ministers who did not intend to run in the next parliamentary elections were also required to resign under this article. For many years, the SEC justified its decisions based on this regulation, asserting that it was unnecessary for ministers not listed in the regulation to resign before elections. Despite the abolition of this regulation in the 2017 amendments and significant changes to the Constitution, particularly the shift from a parliamentary to a presidential system, the SEC continued to adopt a similar approach in its decisions in 2023. The SEC’s rationale, both historically and presently, is grounded in the belief that ministers should not resign to become candidates since they are not considered “public servants in the strict sense.”

However, following the concurrent parliamentary and presidential elections in 2023, the legitimacy of these decisions came into question. The vice-president

and ministers serving in executive roles, who were also elected as members of parliament, continued holding their positions as the presidential election advanced to a second round due to a lack of absolute majority. This situation directly contradicts the Turkish Constitution, which prohibits individuals from simultaneously holding legislative and executive branches. Consequently, it can be argued that the legitimacy of the SEC's decisions has been undermined, necessitating the resignation of vice-presidents and ministers who are parliamentary candidates before elections.

There is no explicit regulation in Turkish law requiring vice-presidents and ministers who intend to run in local elections to resign from their duties. However, distinctions exist between rules for local and parliamentary elections. Accepting that vice-presidents and ministers need not resign from office for local elections may pose challenges regarding ministry powers over local governments, as stipulated in the Turkish Constitution and relevant legislation. Given that central government officials possess significant powers that can influence local governments, similar to parliamentary elections, it is advisable for vice-presidents and ministers running for local government positions to resign. Conversely, there is no such requirement for presidential candidates.

Although it is suggested that clear regulations on the subject should be included in Turkish law, it is also argued that the SEC should make a separate assessment for each type of election when determining who needs to resign from office. The SEC should also consider other constitutional regulations in addition to direct regulations on resignations from office. In this regard, the article also questions the sole reliance on the resignation regulation in the Constitution when determining whether vice-presidents and ministers are obligated to resign. It argues that the strict definition of "public servant" should not be the sole factor in this determination.

I. Giriş

Seçim hukukumuzda adaylıktan önce görevden çekilip çekilmemeyle ilgili tartışmaların özellikle son yıllarda gerçekleştirilen milletvekili seçimleri ile mahalli idareler seçimlerinde fazlasıyla gündeme geldiği görülmektedir. Örneğin, 2019 mahalli idareler genel seçimleri öncesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanı Binali Yıldırım'ın Adalet ve Kalkınma Partisinden İstanbul Büyükşehir Belediye başkanlığına aday olmasına rağmen Meclis başkanlığından belirli bir süre ayrılmaması TBMM Başkanı'nın tarafsızlığı bağlamında¹ tartışmalara sebep olmuştur.² Nitekim milletvekillerinin mahalli idare seçimlerinde aday olmak için istifa etmek zorunda olmadıkları açıkça düzenlense de aynı anda TBMM başkanlığı görevini yürüten bir milletvekilinin başkanlığı bırakıp bırakmaması gerektiğine ilişkin açık bir düzenleme mevzuatımızda bulunmamaktadır. Anayasamızın 94. maddesinin son fıkrasında “*Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başkanvekilleri, üyesi buldukları siyasî partinin veya parti grubunun Meclis içinde veya dışındaki faaliyetlerine; görevlerinin gereği olan haller dışında, Meclis tartışmalarına katılamazlar; Başkan ve oturumu yöneten Başkanvekili oy kullanamazlar.*” düzenlemesi bulunduğu ve mahalli idareler seçiminde aday olmak “üyesi bulunulan siyasi partinin Meclis dışındaki faaliyeti” sayılabileceğinden bu durumun Anayasa'ya aykırı olduğu düşünülmektedir. Bu sebepten ve eleştirilerden olsa gerek, Binali Yıldırım da seçimlerden önce, Şubat 2019'da TBMM başkanlığından istifa etmiştir.³

Diğer bir tartışmalı durum ise 2023 yılında gerçekleştirilen Milletvekili ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sürecinde söz konusu olmuştur. 14 Mayıs 2023 tarihinde gerçekleştirilen milletvekili seçimlerinde, görevde olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ve ikisi dışında⁴ bakanların tamamı milletvekili adayı olmuş, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) vermiş olduğu kararlarda⁵ Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanların milletvekili adayı olabilmek için görevden çekilmek zorunda olmadıklarına hükmetmiştir.

Bazı bakanların isimlerinin belediye başkanlığı adaylığı için yoğun şekilde konuşulduğu 2023 yılının sonlarında ise benzer bir tartışma, 2024 Mahalli İdareler Seçiminde aday olunması halinde görevden çekilmenin gerekip gerekmediğine

¹ Bu konuda güncel bir çalışma için bkz.: Ahmet Melihsah Çevlik, ‘Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'nın Tarafsızlığı ve Anayasa Değişikliği Kanun Tekliflerini İmzalaması Sorunu’ (2023) 29 (1) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 251-265.

² Örneğin bkz.: Tolga Şirin, ‘Meclis Başkanı'nın İstifa Etmesi Zorunlu mu?’ <https://www.tolgasirin.com/post/meclisbaskani> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.

³ Ayrıntılı bilgi için bkz.: Kemal Gözler, *Türk Anayasa Hukuku* (4. Baskı, Ekin 2021) 632-634.

⁴ Milletvekili adaylığı olmayan Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'la Sağlık Bakanı Fahrettin Koca Cumhurbaşkanı Seçiminin ikinci turundan sonra bakan olarak yeniden atanmışlardır.

⁵ Yüksek Seçim Kurulu, 18 Nisan 2023 tarihli, 2023/617 ve 2023/618 sayılı kararlar. Bu kararlar Resmî Gazete 'de yayımlanmamıştır. Bu karar metinlerine Kurulun internet sitesinde ulaşılabilir. <https://www.ysk.gov.tr/tr/karar/liste> Erişim Tarihi 15 Kasım 2023. Çalışmada kullanılmakla birlikte bu şekilde ulaşıldığı belirtilmeyen kararlara Resmî Gazete'nin internet sitesinden ulaşılmıştır.

ilişkin olarak gündeme gelmiştir. 31 Mart 2024 Pazar günü gerçekleştirilen mahalli idareler seçiminde aday olabilmek için mevzuat gereği çekilmesi veya görevinden ayrılması gerekenlerin çekilme veya görevden ayrılma isteğinde bulunma tarihlerinin belirlenmesi amacıyla YSK 19 Ekim 2023 tarihinde bir karar⁶ vermiş ve bu karar 27 Ekim 2023 tarihli Resmî Gazete’de yayınlanmıştır. Ancak söz konusu kararda, görevde bulunan Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanların mahalli idareler seçiminde aday olabilmek için görevden çekilmesinin gerekli olup olmadığı açık bir şekilde belirtilmemiştir. Söylentilerin aksine bu seçimlerde herhangi bir bakan aday olmamış ve bu konudaki tartışmalar teorik düzeyde kalmıştır.

Çalışmada söz konusu gelişmeler ışığında, seçimlerde aday olacak Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmesinin gerekli olup olmadığı tartışılmaktadır. Bu bakımdan ilk olarak konuyla ilgili düzenlemelere yer verilmiş; devamında YSK’nın Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların milletvekili adayı olabilmeleri için görevden çekilmek zorunda olmadıklarına hükmettiği güncel kararlar ele alınmış, bu kararların yarattığı sorunlara değinilmiştir. Sonrasında, adaylıktan çekilme hususu Cumhurbaşkanı seçimi bağlamında kısaca ele alınmıştır. Akabinde ise mahalli idareler seçiminde aday olacak Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilme zorunluluğu olup olmadığı hem güncel hem de eski kararlar ışığında tartışılmıştır.

II. Konuyla Doğrudan İlgili Düzenlemeler

1982 Anayasası’nın milletvekili seçilme yeterliliğine ilişkin 76. maddesinde, hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensuplarının, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının, Yükseköğretim Kurulu üyelerinin, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensuplarının görevlerinden çekilmedikçe aday olamayacakları ve milletvekili seçilemeyecekleri düzenlenmektedir.

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu’nun “Adaylık için görevden çekilmesi gerekenler” başlıklı 18. maddesinde, hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensuplarının, yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyelerinin, kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlilerinin aday olmak isteyen belediye başkanları ve subaylar ile astsubayların, aday olmak isteyen siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile belediye meclisi üyelerinin, il genel meclisi üyelerinin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim

⁶ Yüksek Seçim Kurulu, 19 Ekim 2023 tarihli, 2023/1460 sayılı karar.

ve denetim kurullarında görev alanların genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamayacakları ve aday gösterilemeyecekleri düzenlenmektedir.

6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu'nun "Adayların görevden ayrılması ve göreve dönmesi" başlıklı 11. maddesi uyarınca, Cumhurbaşkanı adayı gösterilen hâkimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri, kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, belediye başkanları ve subaylar ile astsubaylar, siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar, aday listesinin kesinleştiği tarih itibarıyla görevlerinden ayrılmış sayılmaktadır.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 17. maddesinde ise milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarların mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları düzenlenmektedir.⁷

Söz konusu düzenlemeler dışında aşağıda da görüleceği üzere, görevden çekilmenin gerekli olup olmadığına ilişkin argümanları savunmak amacıyla dayanak olarak kullanılabilecek başka düzenlemeler de bulunmaktadır. Ancak ne konuya ilişkin yukarıda zikredilen düzenlemelerde ne de konuyla ilintili diğer düzenlemelerde Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların seçimlerde aday olabilmek için görevden çekilmelerinin gerekli olup olmadığına ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır.

2017 değişikliklerinden önce 1982 Anayasası'nda bu konuya ilişkin bir düzenleme bulunmaktaydı. 2017 değişiklikleri öncesinde Anayasa'nın "Seçimlerde Geçici Bakanlar Kurulu" başlıklı 114. maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarının çekileceği düzenlenmekteydi. Maddenin devamında, seçimin başlangıç tarihinden üç gün önce; seçim dönemi bitmeden seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde ise bu karardan başlayarak beş gün içinde, bu bakanlıklara TBMM içinden veya dışarıdan

⁷ Maddenin devamı uyarınca, "Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği ile muhtarlık bir şahıs uhdesinde birleşemez. Bu görevlerin birisinde bulunanlardan bir diğerine seçilenler, seçim sonuçlarının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde tercih haklarını kullanırlar. Bu süre içinde tercih haklarını kullanmayanlar seçildikleri yeni görevi reddetmiş sayılırlar."

bağımsızların başbakanca atanması öngörülüyordu.⁸ Ancak belirtmek gerekir ki söz konusu çekilme zorunluluğu bakanların bir sonraki seçimlerde aday olmalarıyla/ olmamalarıyla alakalı bir durum olmamıştır. Zira milletvekili adayı olmayacak adalet, içişleri ve ulaştırma bakanlarının da çekilmesi bu düzenleme uyarınca söz konusu olmuştur. 2017 anayasa değişiklikleri ile birlikte bu madde tamamen ilga edilmiştir.

1982 Anayasası'nın gerekçesinde yeterince izah edilmeyen ve 1961 Anayasası'nın 109. maddesine benzer şekilde, yeni Anayasanın prensipleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle düzenlendiği belirtilmekle yetinilen⁹ bu düzenlemenin temelinde özellikle 1950'li yıllarda seçim süreçlerinde ortaya çıkan ve seçimlerin demokratikliğini şüphe altına sokan çeşitli sıkıntılar etkili olmuştur.¹⁰ 2017 değişiklikleri ile maddenin yürürlükten kaldırılması da önerilen hükümet sistemine uyum sağlamak amacıyla anayasanın farklı maddelerinde bulunan bazı ibarelerin değiştirilmesi, bazı maddelere yeni ibareler eklenmesi, bazı maddelerde de bir kısım ibarelerin metinden çıkarılması kapsamında gerekçelendirilmiştir.¹¹

III. Milletvekili Seçimi Öncesi Görevden Çekilme

Yukarıda belirtildiği üzere, 14 Mayıs 2023 günü gerçekleştirilen milletvekili seçimlerinde görevde olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanların çoğu milletvekili adayı olmuş, YSK vermiş olduğu kararlarda¹² Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanların milletvekili adayı olabilmek için görevden çekilmek zorunda olmadıklarına hükmetmiştir.

Söz konusu kararlara bakıldığında, Anayasa'da, 2839 sayılı Kanun'da, diğer seçim kanunlarında ve mevzuatta görevden çekilmesi öngörülenler arasında Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanlar ismen zikredilmemekle birlikte, bunların "kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri" kapsamı içinde yer alıp almadıklarının

⁸ 114. madde şu şekildeydi: "Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları çekilir. Seçimin başlangıç tarihinden üç gün önce; seçim dönemi bitmeden seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde ise, bu karardan başlayarak beş gün içinde, bu bakanlıklara Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar başbakanca atanır. 116 ncı madde gereğince seçimlerin yenilenmesine karar verildiğinde Bakanlar Kurulu çekilir ve Cumhurbaşkanı geçici Bakanlar Kurulunu kurmak üzere bir Başbakan atar. Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasi parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır. Siyasi parti gruplarından alınacak üye sayısını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tespit ederek Başbakana bildirir. Teklif edilen bakanlığı kabul etmeyen veya sonradan çekilen partililer yerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar atanır. Geçici Bakanlar Kurulu, yenilenme kararının Resmi Gazete'de ilanından itibaren beş gün içinde kurulur. Geçici Bakanlar Kurulu için güvenoyuna başvurulmaz. Geçici Bakanlar Kurulu seçim süresince ve yeni Meclis toplanıncaya kadar vazife görür."

⁹ Bkz.: Yunus Emre Yılmazoğlu, İsmail Emrah Perdecioğlu (Hazırlayanlar), *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli)* (3. Baskı, Anayasa Mahkemesi Yayınları 2021) 692. 1961 Anayasası'nda da birkaç kelime farkı dışında konunun benzer şekilde düzenlendiği görülmektedir. Bkz.: 1961 Anayasası, m. 109.

¹⁰ Ramazan Cengiz Derdiman, Zeynep Kağan, '1982 Anayasasında Organik ve Fonksiyonel Yönü İtibarıyla "Geçici Bakanlar Kurulu" (2016) 6 (1) Hacettepe HFD, 41.

¹¹ Bkz.: Yılmazoğlu, Perdecioğlu (n 9), 693.

¹² Yüksek Seçim Kurulu (n 5).

açıklığa kavuşturulmasına odaklanıldığı görülmektedir. Bu bakımdan Kurulun konuyla doğrudan ve dolaylı ilgili birçok kanundan alıntı yaparak Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların çekilme zorunluluğu olan “diğer kamu görevlileri” kapsamına girip girmediğine ilişkin ayrıntılı bir inceleme gerçekleştirdiği söylenebilir. Söz konusu incelemede de “Anayasanın 76’ncı maddesi ile 2839 sayılı Kanunun 18’inci maddesinde yer alan “kamu görevlileri” ifadesinin genel ve soyut manada kamu görevi üstlenenleri mi yoksa dar anlamda ve somut olarak bir kamu kurumuyla istihdam ilişkisi içinde bulunan idare ajanlarını mı kastettiğine” özellikle önem atfedilmiştir.

Gerçekten de “kamu görevlisi” kavramı çeşitli kanunlarda farklı şekilde tanımlanmaktadır. YSK’nın da atfı yaptığı Türk Ceza Kanunu (TCK) örneğin, normalde kamu görevlisi olmayan kişileri bazı durumlarda kamu görevlisi saymaktadır. Bu bakımdan TCK, “*görülen işin kamusal bir faaliyet*” olmasına önem vermektedir. Ancak diğer hukuk dallarında kamu görevlilerinin kapsamı aynı şekilde belirlenmemektedir. Örneğin, seçim hukukumuz bakımından çok daha dar bir kapsam söz konusudur. YSK’ya göre,

“(…) gerek Anayasanın 76’ncı maddesinde gerekse 2839 sayılı Kanunun 18’inci maddesinde **“kamu kurum ve kuruluşlarının”, “memur statüsündeki”** görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından **“işçi niteliği taşımayan”** diğer kamu görevlileri ifadelerine yer verilmek suretiyle, ceza kanunlarının uygulanmasındaki “geniş anlamdaki” kullanımın aksine, seçim hukuku bakımından; bir kamu kurumunda **“iş akdi dışında”** kurulan bir istihdam ilişkisiyle, bir kadro ya da sözleşmeli personel pozisyonunda **“sürekli bir biçimde”** istihdam edilenleri kastedecek şekilde, **“dar anlamda”** kamu görevlisi tanımının düzenlendiğinde tereddüt bulunmamaktadır. Kaldı ki, bir an için maddede geçen “kamu görevlileri” kavramının genel ve soyut anlamda kamu görevi ifa edenlerin tümünü kapsadığının kabul edilmesi halinde, Anayasa’nın 76’ncı maddesinde ve 2839 sayılı Kanununun 18’inci maddesinde sadece “kamu görevlileri” kavramına yer vermekle yetinilip, genel anlamda kamu görevi ifa etmeleri nedeniyle, “hakimler ve savcılar”, “yüksek yargı organları mensupları”, “yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları”, “YÖK ve RTÜK üyeleri”, “belediye başkanları”, “subaylar ile astsubaylar” vd. kamu görevlilerine ilişkin ifadelerin hiçbirine maddede yer verilmeyip, kanun koyucu tarafından maddede sadece “yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan kamu görevlileri” ifadesine yer vermekle yetinilebilirdi. Bu durumda da unvanına ve istihdam biçimine bakılmaksızın -milletvekilleri de dahil olmak üzere- kamu görevi ifa edenlerin tamamının, aday olmak için görevlerinden çekilmeleri gerekirdi. Bu nedenle, Anayasa’nın 76’ncı ve 2839 sayılı Kanununun 18’inci maddelerinde kamu görevi ifa eden bir kısım görevlilerinin ayrı ayrı görev ve unvanları belirtilmek suretiyle düzenlenmiş olması nedeniyle, kanun koyucunun muradının genel ve soyut anlamda kamu görevi ifa edenlerin tüm görevlilerin değil, sadece maddede zikredilen belirli kamu görevlileriyle, maddede ismen belirtilmemekle birlikte, bir kamu kurumunda **“iş akdi dışında”** kurulan bir istihdam ilişkisiyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/A maddesi çerçevesinde memur kadrosunda ya da sözleşmeli personel pozisyonlarında **“sürekli bir biçimde”** istihdam edilen, **“dar anlamda”** kamu görevlilerinin aday olmak için görevlerinden çekilmeleri gerekmektedir.”¹³

¹³ Yüksek Seçim Kurulu (n 5).

Bir diğer ifadeyle Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar “yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan” diğer kamu görevlileri kapsamında olmayıp, Cumhurbaşkanı tarafından atanan, “siyasi fonksiyonu bulunan kamu görevlileridir.” YSK bu kanaate ulaşıırken Anayasa Mahkemesinin 2012 yılında verdiği bir karara da atıfta bulunmuştur. Söz konusu kararda, 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu’nun yukarıda da anılan 11. maddesinde, aday olan görevdeki Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanlar için görevden ayrılma zorunluluğunun öngörülmemesinin Anayasaya aykırı olduğu iddiası Anayasa Mahkemesi tarafından kabul görmüştür:

“Anayasa’nın 76. maddesinde milletvekili seçimleriyle ilgili olarak aday olan kamu görevlilerine görevden çekilme zorunluluğu getirilmiştir. Benzer yükümlülükler diğer seçim kanunlarında da yer almaktadır. Seçimlerde aday olan kamu görevlileri ile siyasi partilerin, sivil toplum örgütleri ve özel sektör kuruluşlarının bazı yöneticilerinin görevlerinden çekilme zorunluluğu getirilmesinin nedeninin bir taraftan seçim sürecinde kamu hizmetlerinin aksamasını engellemek, diğer taraftan bu kişilerin görevleri sebebiyle sahip oldukları imkânları seçim sürecinde kullanarak diğer adaylara karşı avantaj sağlamalarını engellemek olduğu anlaşılmaktadır. Anayasa’nın 114. maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinden önce Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarının görevlerinden çekilmeleri öngörülmeyle birlikte diğer Bakanlar ve Başbakan açısından böyle bir çekilme yükümlülüğü getirilmemiştir. Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanların aday olmaları halinde görevden çekilme zorunluluğu getirilmemiş olmasının bu kişilerin görevlerinin niteliğinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Kanun koyucunun Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanların görevlerinden ayrılmaları ve bu görevlerin geçici olarak başkaları tarafından yürütülmesinin, seçim döneminde aksaklıklara neden olabileceğini gözeterek tercihini dava konusu kural doğrultusunda kullanması takdir yetkisi içindedir. **Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanların diğer kamu görevlileri ile aynı hukuksal durumda oldukları söylenemeyeceğinden** bu kişiler bakımından Cumhurbaşkanlığına aday olmaları halinde görevden çekilme zorunluluğu getirilmemiş olmasında eşitlik ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.”¹⁴

Hem hükümet sistemi değişikliği hem de Anayasa’da yapılan diğer değişiklikler söz konusu kararın bugün için geçerliliğini sorgulatacak nitelikte olsa da Mahkemenin “bakanların diğer kamu görevlileri ile aynı hukuksal durumda oldukları söylenemeyeceği” yolundaki kanaatinin Yüksek Seçim Kurulu tarafından özellikle dikkate alındığı belirtilmelidir. Ayrıca bu karara paralel olarak YSK’nın 2014 yılında verdiği kararlarda¹⁵ da 2014 seçimlerinden önce Cumhurbaşkanlığı için aday olan Başbakanın görevinden istifasının gerekip gerekmediği hususu karara bağlanırken bakanların, “yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri” kapsamında yer almadığı sonucuna ulaşıldığını belirtmek gerekmektedir:

¹⁴ Anayasa Mahkemesi, E. 2012/30, K. 2012/96, 15.06.2012. Vurgu bana aittir. Çalışmada kullanılan Anayasa Mahkemesi kararlarına Mahkemenin internet sitesinden ulaşılmıştır.

¹⁵ Yüksek Seçim Kurulunun 12.07.2014 tarihli ve 2014/3237 sayılı kararı ile 12.07.2014 tarihli ve 2014/3319 sayılı kararı. Karar metinlerine Kurulun internet sitesinden ulaşılmıştır. Bkz.: <https://www.ysk.gov.tr/tr/karar/liste> Erişim Tarihi 19 Mayıs 2024.

“Esasen Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın, 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu’nun ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu’nun söz konusu maddelerinin salt kendi içlerinde değerlendirilmeleri de aynı görüşü doğrulamaktadır. Nitekim her üç kanunda da görevlerinden çekilmeleri/ayrılmış sayılmaları gerekenler arasında yüksek yargı organları, silahlı kuvvetler mensupları gibi özellik arz edenler veya yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları gibi tereddüde neden olabilecek olanlar görev unvanı olarak belirtilerek sayıldığı halde, hem siyasal fonksiyonu bulunan hem de idarede en yetkili amir olarak yer alan ve bu nedenle dikkate değer bir özellik taşıyan Başbakan ve bakanlardan söz edilmemiştir. Öte yandan yasalarda yer alan “kamu görevlileri” deyimini genel ve soyut bir kavram olarak verilmemiş, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsünde olmamakla birlikte yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan görevlilerini belirtmek için kullanılmıştır. İdaredeki yeri ve hukuki durumu itibarıyla **başbakan ve bakanların, yasa koyucu tarafından seçim hukuku açısından “yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri” deyimini içinde ifade edildiğini kabul etmek mümkün görülmemiştir.**”¹⁶

6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu henüz kanunlaşmadan önce TBMM’de görüşüldüğü sırada, Başbakanın Cumhurbaşkanı adayı olması halinde görevinin kim tarafından yürütülmesi gerektiğine ilişkin 11. madde hakkında verilen önerenin kabul edilmemiş olması ve yukarıda anılan Anayasa Mahkemesi kararında 11. maddenin Anayasa’ya uygun bulunması da YSK tarafından kararın gerekçesinde kullanılmıştır. Yine Anayasa’nın 114. maddesinin birinci fıkrasında sadece Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarının çekileceğinin öngörülmesi de YSK’nın dayanaklarından birisi olmuştur.¹⁷

Öte yandan YSK’nın dayanak olarak kullandığı birçok kanun hükmünün dışında özellikle, aday ve aday adayı olup seçilemeyen memur ve diğer kamu görevlilerinin adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde göreve dönme imkânlarını düzenleyen 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkında Kanun, Ek madde-7’ye değindiği görülmektedir.¹⁸ Söz konusu madde uyarınca, “*Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar ile Subay ve Astsubaylar hariç olmak üzere; milletvekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday ve aday adayı olan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler.*” Görüldüğü üzere bu hükmün bakanlar için uygulama alanı bulabilmesi mümkün değildir. Zira milletvekili olma koşullarını sağlamak kaydıyla bakanların atanması ve görevden alınması Cumhurbaşkanı’nın takdirine bağlıdır. Haliyle bu düzenleme, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanların görevden çekilmesi gereken kamu görevlileri kapsamında görülemeyeceği

¹⁶ Yüksek Seçim Kurulu (n 15). Vurgu bana aittir.

¹⁷ Yüksek Seçim Kurulu (n 15).

¹⁸ Örneğin bkz.: Yüksek Seçim Kurulu (n 5).

görüşünü güçlendirmektedir.¹⁹ Görevden çekilmeye ilişkin kurallarda yer alan “kamu görevlisi” kavramının dar anlamda kamu görevlisi olduğu hususu dışında, bu hususu destekleyecek şekilde TBMM önünde and içmeleri, görev suçları sebebiyle Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesi önünde yargılanmaları, yasama dokunulmazlığından faydalanmaları gibi özellikler Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların milletvekili adayı olmaları için görevlerinden çekilmelerine gerek olmadığı kanaatine ulaşılmada gereçler olarak kullanılmıştır.

İlk olarak belirtmek gerekir ki Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların dar anlamda veya geniş anlamda kamu görevlisi sayılmasına ilişkin tespitler görevden çekilme zorunluluğu bakımından başlı başına yahut tek başına belirleyici olmamalıdır. Nitekim mevzuatta bazı adaylıklar için kamu görevlisi olmayanların dahi görevlerinden çekilmesi/istifa etmesi gerekliliğine yer verilmektedir. Örneğin Milletvekili Seçimi Kanunu’nda (m. 18) siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamayacakları düzenlenmiştir.²⁰ Haliyle, dar anlamda kamu görevlisi olmadığı halde kişiler için görevden çekilme zorunluluğu mevzuatta öngörülebilmektedir. Dolayısıyla adaylık öncesi görevden çekilme zorunluluğunu tespit ederken doğrudan görevden çekilmeye ilişkin düzenlemenin yanı sıra Anayasa’daki ve ilgili mevzuattaki diğer düzenlemeleri de dikkate almakta fayda bulunmaktadır. Zira bu örnekten anlaşıldığı üzere, kişilerin dar anlamda veya geniş anlamda kamu görevlisi olması, görevden çekilme gerekliliği bakımından her zaman tek belirleyici olmayabilir.

2017 Anayasa değişiklikleri öncesinde görevden çekilmesi öngörülen Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları yine dar anlamda kamu görevlisi olmamalarına rağmen Anayasa uyarınca bu kişilerin görevden çekilmesi öngörülmekteydi. Diğer bir deyişle, görevinden çekilmesi gerekenlere ilişkin genel düzenlemenin yanı sıra bu konuda özel bir düzenleme de bulunmaktaydı. 2017 değişiklikleri sonrasında bu özel düzenleme Anayasa’dan çıkarılmış, görevden çekilmeye ilişkin genel düzenleme ise Anayasa’da yer almaya devam etmiştir. Ancak hükümet sistemi değişiklikleri, bakanlıkla milletvekilliğinin artık bağdaşmaması gibi özellikler 2017 öncesine göre farklı değerlendirmeleri mümkün kılabilir. Zira Anayasa’nın güncel metninde aday olmadan önce görevden çekilmesi gerekenler arasında Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların sayılmamasının tek başına belirleyici olmadığı öğretilerde savunulmaktadır. Gözler’e göre, Anayasa’nın 76. maddesi ile Milletvekili Seçimi

¹⁹ Aynı sonuç 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu’nun 11. maddesinin 2. fıkrasından da çıkmaktadır: “*Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar ile subay ve astsubaylar hariç olmak üzere, Cumhurbaşkanı adayı gösterilen Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri hâlinde, Yüksek Seçim Kurulunca Cumhurbaşkanının seçildiğinin ilân edilmesini takip eden bir ay içinde müraacaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler.*” Gayet tabii eski bir bakan seçimleri kazanan rakibinin, yeni Cumhurbaşkanı’nın kabinesinde yer alabilir. Bu durum da “yeni” Cumhurbaşkanı’nın takdirine bağlıdır.

²⁰ Siyasi Partiler Kanunu’nun 40. maddesinin 4. fıkrası uyarınca, “*Mahalli teşkilatın yönetim kurulu başkan ve üyelerinden, görev yaptıkları yerden aday adayı olmak isteyenlerin görevlerinden istifa etmelerine ilişkin usul ve esaslar siyasi partilerin tüzüklerinde belirlenir.*”

Kanunu, m. 18’de yapılan sayma “sınırlandırıcı” değil “örneklendirici” niteliktedir.²¹ Diğer bir ifadeyle söz konusu düzenlemelerde açıkça sayılmasa dahi bu kapsama giren birçok diğer kamu görevlisi mevcuttur:

“2018 öncesi üç bakanın istifa etmek şartıyla, diğer bakanların ise istifa etmeden milletvekili adayı olabilmelerinin pozitif anayasal temeli var iken, Anayasamızın 2018’den sonraki hâlinde bakanların istifa etmeden milletvekili adayı olmalarının bir anayasal temeli yoktur. Dolayısıyla günümüzde bakanların milletvekili adaylığı sorununu, 2018’de yürürlüğe girmiş yeni sistemin verileri çerçevesinde değerlendirmek gerekir.”²²

Haliyle 2017 değişiklikleri göz önüne alınarak Anayasa’da görevden çekilme hususunu etkileyebilecek diğer düzenlemelerin de hesaba katılarak bir sonuca ulaşılmasında yarar bulunmaktadır. Yüksek Seçim Kurulunun da Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmesinin gerekip gerekmediğine ilişkin yaptığı değerlendirmenin “diğer kamu görevlilerinin” kapsamının belirlenmesi temelinde yapılması yerinde olmakla birlikte kararda Anayasa’nın diğer düzenlemelerinin dikkate alınmaması yerinde olmamıştır. Gerçekten de YSK’nın 2023 seçimlerinden önce verdiği ve fazlasıyla tartışma yaratan kararların “eksik kaldığı” bilhassa 14 Mayıs 2023 seçimlerinin ardından ortaya çıkmıştır: Milletvekili seçilmelerine rağmen görevdeki Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci tura kalması sebebiyle Cumhurbaşkanı yardımcılığı ve bakanlık görevlerine devam etmişlerdir. Bu durum ise Anayasaya açıkça aykırı bir durum yaratmıştır. Nitekim Anayasamızın 106. maddesi TBMM üyelerinin, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanma halinde üyeliklerinin sona ereceğini düzenlemekte; bir diğer deyişle milletvekilliği ile bakanlık yahut Cumhurbaşkanı yardımcılığı sıfatının aynı kişide birleşmesine izin vermemektedir. Yine Anayasamızın 82. maddesinde milletvekillerinin, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı Resmî veya özel herhangi bir işle görevlendirilemeyecekleri düzenlenmektedir. Ancak YSK’nın anılan kararlarının ardından Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci tura kalması bu sonucu beraberinde getirmiştir. Üstelik söz konusu Anayasaya aykırılığın bakanlar tarafından da açık bir şekilde benimsendiği, bakanlar tarafından seçmenlere gönderilen kısa mesajlardan anlaşılmaktadır. Bu çerçevede eski bakanlardan Süleyman Soylu tarafından gönderilen kısa mesaj²³ oldukça çarpıcıdır:

²¹ Kemal Gözler, ‘Mayıs 2023 Seçimleri Sürecinde Ortaya Çıkan Seçim Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar’, iç Halit Aker ve Zeynel T. Kangal (edr), *Prof. Dr. Doğan Şenyüz’e Armağan (Hukuk [Cildi])* (Ekin 2023) 231.

²² ibid 232-233.

²³ Süleyman Soylu’nun seçildiği İstanbul 2. Bölge’de ikamet ettiğimden olsa gerek, söz konusu kısa mesaj bana da geldi.

Kıymetli Hemşehrim,
14 Mayıs Seçimleri'nde demokrasi
ve hukuk kazanmıştır.
Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği
seçimlerinde verdiğiniz desteğe
çok teşekkür ediyorum, selam ve
saygılarımı sunuyorum.

Süleyman SOYLU
İçişleri Bakanı
İstanbul Milletvekili B146

Görüldüğü üzere, birçok vatandaşa atılan söz konusu kısa mesajda Soylu'nun "İçişleri Bakanı" ve "İstanbul Milletvekili" unvanlarını birlikte kullandığı görülmektedir. Anayasaya bariz bir şekilde aykırı olan bu durum karşısında, yeni seçilen milletvekillerinin TBMM'de yemin etmesi ikinci tur Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonraya bırakılmak suretiyle çözüm bulunmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede 2 Haziran 2023 günü toplanan TBMM Genel Kurulunda, yeni seçilen milletvekillerinin çoğu yemin etmiş, ancak milletvekili seçilen Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar yemin törenine katılmamışlardır. Ertesi gün, 3 Haziran 2023 günü Cumhurbaşkanı TBMM'de ant içerek göreve başlamıştır. 7 Haziran 2023 günü ise milletvekili seçilen Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar yemin etmiş, hemen ardından yeni kabine üyeleri yemin ederek göreve başlamışlardır.²⁴ Ancak bu yöntemin de çözüm olmadığı açıktır. Gerçekten de yıllardır kabul edildiği ve YSK kararıyla²⁵ tescil edildiği üzere, milletvekili sıfatı yeminle değil seçimlerin tamamlanmasıyla kazanılmaktadır. TBMM İçtüzüğü'nün 3. maddesinde de milletvekillerinin ant içerek göreve başlayacakları; ant içmekten imtina eden milletvekillerinin, milletvekili sıfatından kaynaklanan haklardan yararlanamayacakları düzenlenmektedir. Bu düzenleme de milletvekili sıfatının yeminden önce kazanıldığını açıkça ortaya koymaktadır. Görüldüğü üzere, 14 Mayıs seçimlerinin ardından Anayasa bariz bir şekilde çiğnenmiştir ve buna sebebiyet verenlerden biri YSK'nın yukarıda değinilen yanlış yahut en azından "eksik" kararlarıdır.²⁶

²⁴ <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=2fd1d0a9-215c-4e75-b13d-018895d5bd5f> Erişim Tarihi 21 Mayıs 2024.

²⁵ Seçimler tamamlandıktan ancak mazbata alınmadan önce vefat eden bir milletvekili hakkında verdiği kararla Yüksek Seçim Kurulu, oy verme günü olan pazar günü saat 17.00 itibarıyla 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu uyarınca müteveffanın milletvekili seçilmiş sayılmasına ve ölüm tarihi olan 26/07/2007 tarihi esas alınarak TBMM'de bir üyeliğin boşalmış olduğunun tespitine karar vermiştir. Bkz.: Yüksek Seçim Kurulu, 27 Temmuz 2007 tarihli, 2007/716 sayılı karar. Söz konusu karar öğretide de genellikle yerinde bulunmaktadır. Bkz.: Abdurrahman Eren, *Anayasa Hukuku Dersleri: Genel Esaslar-Türk Anayasa Hukuku* (5. Baskı, Seçkin 2023) 706; Gözler (n 3) 559-560. Aksi görüş için bkz.: Levent Gönenç, *Türkiye'de Seçim Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları* (Adalet 2008) 317-320.

²⁶ Gözler (n 21) 228-235.

Öğretide de söz konusu durumla ilgili olarak farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bu çerçevede milletvekili seçilen Cumhurbaşkanı yardımcısının yardımcılığının, milletvekili seçilen bakanların ise bakanlığının 14 Mayıs 2023 tarihinde saat 17.00 itibarıyla kendiliğinden sona erdiği ve Cumhurbaşkanı'nın bu kişiler yerine kısa bir süre için de olsa yeni atamalar yapması gerektiği²⁷ savunulduğu gibi; bakanlığın milletvekilliğiyle bağdaşmamakla birlikte Anayasa'da bu kişilerin görevinin kendiliğinden sona ereceğinin düzenlenmediği, yenileri atanıncaya kadar eski Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevde kalmasının amaçlandığı, bağdaşmazlığın yeni Cumhurbaşkanının yapacağı atamalar ile son bulacağı ve iki görevin birlikte yürütülmesinde ısrar edilmesi halinde milletvekilliğinin düşürülmesi sürecinin başlatılabileceği de savunulmuştur.²⁸ Ancak görüşlerde ortak olan nokta şüphesiz Cumhurbaşkanı yardımcılığı ve bakanlığın milletvekilliği ile bağdaşmadığıdır, kısa süreliğine de olsa.²⁹

Dikkat edilirse burada birbiriyle bağlantılı iki tartışma konusu bulunmaktadır: Çalışmanın esaslı sorunlarından olan, milletvekili adayı olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilme zorunluluğunun olup olmaması, Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci tura kaldığı durumlarda görevden çekilmeden milletvekili adayı olup seçilen Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanların statüsü. Baştan belirtmek gerekir ki ikinci hususla alakalı yapılacak bir değerlendirme birinci hususla alakalı değerlendirmeyi de etkileyebilir.

1982 Anayasası'nın 106. maddesinin 4. fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanmaları halinde üyeliklerinin sona ereceği düzenlenmektedir. Dikkat edilirse maddede Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan "atanma halinde"³⁰ görevin sona ereceği düzenlenmekte, milletvekilliğinin sona ermesi için Cumhurbaşkanı yardımcısı

²⁷ M. Emin Zarsarsız, 'Milletvekili Seçilen Bakanların Durumu', <https://www.perspektif.online/milletvekili-secilen-bakanlarin-durumu/> Erişim Tarihi 11 Nisan 2024; Tolga Şirin, 'Milletvekili Olanların Bakanlıkları Düştü', <https://t24.com.tr/yazarlar/tolga-sirin/milletvekili-olanlarin-bakanliklari-dustu,40067> Erişim Tarihi 11 Nisan 2024.

²⁸ Eren (n 25) 913-914; Abdurrahman Eren, 'Milletvekili Seçilen Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Bakanların Görevi Ne Zaman Sona Erer?' <http://www.kanuniesasi.com/2023/05/16/milletvekili-secilen-cumhurbaskani-yardimcisi-ve-bakanlarin-gorevi-ne-zaman-sona-erer/> Erişim Tarihi 11 Nisan 2024.

²⁹ Ayrıca bkz.: Aylin Çırakçı, Naciye Betül Haliloğlu Pakdil, Ülkü Olcay Uykun Altıntaş, 'Taking Separation of Powers Seriously: Is it Constitutional for Turkish Ministers Elected as MPs to Continue Their Ministerial Posts?' <https://verfassungsblog.de/taking-separation-of-powers-seriously/> Erişim Tarihi 20 Mayıs 2024.

³⁰ Söz konusu düzenlemenin yerindeliği ayrı bir tartışma konusudur. Gerçekten de bakan olarak atanan milletvekilinin bu atamayı kabul etmesi gerektiğine ilişkin bir düzenleme Anayasa'da bulunmamaktadır. Öğretide bu düzenlemenin Cumhurbaşkanı tarafından TBMM içerisindeki muhaliflerinin vekilliğini düşürmek için bir silah olarak kullanabileceği de ifade edilmiştir. Bkz.: Hasan Tunç, 'Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku Açısından Yasama ve Yürütme Organlarının Oluşumu ve Yetkileri Kapsamında Başkanlık Sistemi ve Türkiye' (2019) 14 (2) ERÜHFD, 566-567. Gözler'e göre ise Cumhurbaşkanı bir milletvekilini bakan olarak atayacaksa bu kişinin rızasını önceden alması gerekli olup bakan olarak atanan kişi görevi kabul etmediğini TBMM Başkanı'na bildirirse atanan kişinin milletvekilliği düşmez. Atama işlemi muhatabının kabulünü gerektirmekte olup kabul etmeme halinde Meclis başkanı bakan olarak atanmaya ilişkin tezkereyi Genel Kurulda okutmamalıdır. Böyle bir durumda atama işlemi atama tarihinden itibaren geçersiz hale gelir. Bkz.: Gözler (n 3) 577, 946.

veya bakan olarak göreve başlama koşulu bulunmamaktadır.³¹ Dolayısıyla Anayasa, milletvekilliği ve Cumhurbaşkanı yardımcılığı/bakanlık arasındaki uyumsuzluğu iki görevin aynı anda yürütülmesini engelleyecek şekilde bir görev uyumsuzluğu olarak düzenlenmemektedir. Anayasa doğrudan milletvekili sıfatıyla birlikte Cumhurbaşkanı yardımcısı yahut bakan sıfatının birleşemeyeceğini kabul etmiş durumdadır. Buradan yola çıkılırsa milletvekili seçilen bir bakanın bakanlığının milletvekili seçildiği anda sona erdiğini kabul etmenin Anayasal bir gereklilik olduğu kabul edilebilir. Diğer taraftan Eren'e göre, "bağdaşmazlık "göreve başlama" ile değil "sıfatın kazanılması" ile doğmaktadır. Burada temel sorun bağdaşmazlık durumunun ne zaman doğduğu değil, "yaptırımıdır". Bu çerçevede yazar, Anayasa'da "kendiliğinden sona erme" yalnızca Yüce Divan'da seçilmeye engel bir suçtan mahkûmiyet durumunda öngörüldüğünden (1982 Anayasası, m. 106/9) iki görevde ısrar edilmesi durumunda milletvekilliğinin düşürülmesinin söz konusu olabileceğini belirtmektedir.³² Hangi görüş kabul edilirse edilsin kesin olan şudur ki milletvekilliği sıfatı ile Cumhurbaşkanlığı yardımcılığı/bakanlık sıfatı aynı kişide birleşemez. Yaptırımın ne olacağı tartışması bir yana bırakılırsa söz konusu bağdaşmazlık milletvekili adayı olan bakanların görevden çekilmesi gereğinin anayasal dayanağı olarak kabul edilebilir. Diğer bir deyişle, milletvekili adayı olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların Anayasa'nın 76. maddesi gereğince görevden çekilmelerinin gerekmediği kabul edilse bile Anayasa'nın 82. maddesi ve 106. maddesi görevden çekilmelerinin gerekli olduğu söylenebilir. YSK'nın son kararlarında söz konusu bağdaşmazlık ve Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci tura kalması ihtimaline binaen yaşanacak sorunların da ele alınması gerekirdi.

Yüksek Seçim Kurulunun içtihadını sürdürmesi halinde mutlaka anayasal yahut yasal bir düzenleme yapmak suretiyle bu durumun önüne geçilmesi gerekmektedir. Nitekim uygulama, imkân dahilinde olmasına rağmen Anayasa'ya uygun bir şekilde gerçekleşmemiştir. Bu bakımdan görevdeki Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların milletvekili adayı olmaları halinde görevden çekilmelerinin gerektiği yolunda "açık" bir düzenleme yapılabileceği gibi, Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci tura kalması durumunda milletvekili seçilmiş olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevlerinin kendiliğinden sona ereceğine ilişkin "açık" bir düzenleme de yapılabilir. Böyle bir durumda, birinci ve ikinci tur arasında görev yapılacak şekilde geçici nitelikte atamalar Cumhurbaşkanı tarafından yapılabilir. Ancak bu hususta atılacak en doğru adımın -YSK'nın içtihadından dönmesini beklemezsizin- Cumhurbaşkanı

³¹ Uygulamada Cumhurbaşkanı yardımcılığı ile bakanlığa atanan milletvekillerinin atanmasına dair Cumhurbaşkanlığı tezkere TBMM Başkanlığına gönderilmekte; tezkere gündemin Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları kısmında okunarak TBMM Genel Kurulunun bilgisine sunulmaktadır. Ardından tezkerenin tarihi itibarıyla milletvekilliğinin kendiliğinden sona erdiği kabul edilmektedir. Bkz.: Gözler (n 3) 577, 946; Reyhan Ayaz, 'Milletvekilliği ile Bağdaşmayan İşler ve TBMM Başkanlığının Konuya Bakış Açısı', (2020) (41) Yasama Dergisi, 118. Anayurt'a göre atama işleminin Resmî Gazete'de yayımından itibaren milletvekilliğinin son bulması gerekmektedir. Bkz.: Ömer Anayurt, *Anayasa Hukuku: Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku* (4. Baskı, Seçkin 2022) 350, 352.

³² Eren (n 25) 914.

yardımcısı ve bakanların milletvekili adayı olmaları halinde görevden çekilmelerinin gerektiğine ilişkin bir düzenleme yapmak olduğu düşünülmektedir. Üstelik böyle bir düzenlemenin illaki Anayasa’da yer alması da gerekmemektedir. Anayasa milletvekilliği ile Cumhurbaşkanlığı yardımcılığı/bakanlığı bağdaştırmadığına göre Milletvekili Seçimi Kanunu’nda söz konusu düzenlemenin yapılmasının herhangi bir anayasal soruna da yol açmayacağı düşünülmektedir.

Bu arada, her ne kadar çalışma konusu Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmelerine ilişkin olsa da bu başlık altında ele alınan sorunların görevdeki Cumhurbaşkanı’nın milletvekili seçiminde aday olması durumunda da gerçekleşme ihtimalinin yüksek olduğunu belirtmekte fayda bulunmaktadır. Gerçekten de dönem sınırlaması yahut başka bir sebeple görevdeki Cumhurbaşkanının bir sonraki seçimlerde milletvekili adayı olduğunu varsaydığımızda bu seçimlerde Cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci tura kalacak olursa benzer sorunlar gündeme gelecek demektir. 1982 Anayasası bakanlara benzer şekilde 101. maddesinin 4. fıkrasında Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin sona ereceğini düzenlemektedir. Ancak görevdeki Cumhurbaşkanı’nın bir sonraki seçimlerde milletvekili adayı olması durumunda ne olacağına ilişkin bir düzenleme Anayasa’da bulunmamaktadır. Böyle bir durumda Cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci tura kalırsa mevcut Cumhurbaşkanı hem milletvekili seçilmiş olacak hem de ikinci tur Cumhurbaşkanlığı seçimi yapıp yeni Cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar Cumhurbaşkanlığı görevini sürdürecektir. Diğer bir deyişle, kısa süreliğine³³ de olsa Cumhurbaşkanı sıfatı ile milletvekili sıfatı aynı kişide birleşmiş olacaktır...³⁴ Sonuç olarak milletvekili adaylığı öncesinde görevden çekilmeye ilişkin düzenleme ihtiyacının yalnızca Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanlar için değil Cumhurbaşkanı için de söz konusu olduğu söylenebilir.

IV. Cumhurbaşkanı Seçimi Öncesi Görevden Çekilme

Yüksek Seçim Kurulunun yukarıda değinilen güncel kararlarında 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu’nun adayların görevden ayrılması ve göreve dönmesine ilişkin 11. maddesinin de ele alındığı görülmektedir. Bu çerçevede Kurul, Kanun’da geçen “*kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlilerinin*”

³³ Söz konusu sürenin oldukça düşük de olsa uzun olma ihtimali de bulunmaktadır. 6271 sayılı Kanun’un 5. maddesi uyarınca, “Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmediğine dair karar verilmesi hâlinde, Cumhurbaşkanı seçimi bir yıl geriye bırakılır.” Cumhurbaşkanlığı seçiminin 1. ve 2. turu arasında TBMM savaş sebebiyle böyle bir geriye bırakma kararı alırsa milletvekili seçimleri halihazırda tamamlanmış olduğundan Cumhurbaşkanı sıfatı ile milletvekili sıfatı uzun süreliğine aynı kişide birleşebilir. Bu durumda da 1982 Anayasası’nın üyeliğe bağdaşmayan işleri düzenleyen 82. maddesi uyarınca, görevine devam eden Cumhurbaşkanı’nın milletvekilliğinin düşürülmesi gerektiği söylenebilir.

³⁴ Böyle bir durum gerçekleşirse milletvekili seçilen Cumhurbaşkanının yeni Cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar milletvekili yemini etmemesi, bu süre içerisinde Cumhurbaşkanı yardımcısına vekâlet vermesi gibi seçenekler gündeme gelebilir. Ancak ne yapılırsa yapılsın milletvekilliği ile Cumhurbaşkanlığı sıfatının aynı kişide birleşmesi söz konusu olduğundan Anayasaya aykırı bir durumun gerçekleşmesi kaçınılmaz olacaktır.

Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanları içerip içermediğini değerlendirirken Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu'nu da ele aldığına göre Kurul Cumhurbaşkanlığına aday olacak Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların da görevden çekilmesinin gerekmediğini örtülü olarak kabul etmiş olmaktadır denilebilir. Yukarıda anılan, 2012 yılında vermiş olduğu kararda da Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanların diğer kamu görevlileri ile aynı hukuksal durumda oldukları söylenemeyeceğinden bu kişiler bakımından Cumhurbaşkanlığına aday olmaları halinde görevden çekilme zorunluluğu getirilmemiş olmasında eşitlik ilkesine aykırı bir yön bulunmadığına hükmetmişti.³⁵ Yine yukarıda anılan, YSK'nın 2014 yılında verdiği kararlarda³⁶ da 2014 seçimlerinden önce Cumhurbaşkanlığı için aday olan Başbakanın görevinden istifasının gerekmediği sonucuna ulaşılmıştı.

Günümüz bakımından da mezkûr kararların aynı şekilde geçerli olacağı belirtilebilir. Bu bakımdan Cumhurbaşkanı adayları olan Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanların görevden çekilmelerinin gerekli olmadığı sonucuna ulaşılabilir. Gayet tabii bir sonraki seçimde Cumhurbaşkanı adayları olacak Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın rakiplerine göre birçok avantajı olacaktır ancak bu durum hali hazırda Cumhurbaşkanı olan ve bir sonraki Cumhurbaşkanlığı seçiminde aday olan kişi için de -fazlasıyla- söz konusudur.

V. Mahalli İdareler Seçimi Öncesi Görevden Çekilme

Mahalli idareler seçiminde aday olacak Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanların görevlerinden çekilmesi gerektiğine ilişkin açık bir düzenleme mevzuatımızda bulunmamaktadır. 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 36. maddesinde özel hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun ve bunların ek ve değişikliklerinin 2972 sayılı Kanun'a aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Bu durumda yukarıda değinilen, konuya ilişkin diğer kanunlarda yer alan düzenlemelerin niteliklerine uygun düştüğü ölçüde mahalli idare seçimlerinden önce gerçekleşecek görevden çekilmelerle ilgili de geçerli olduğu söylenebilir. Ancak baştan belirtmek gerekir ki 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 17. maddesinde yer alan, milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarların mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıklarına ilişkin düzenleme konu bakımından ayrıca dikkat çekmektedir.

³⁵ Anayasa Mahkemesi (n 14).

³⁶ Yüksek Seçim Kurulu (n 15).

Mahalli idareler seçimi öncesinde bakanların görevden çekilmesinin gerekli olup olmadığına ilişkin Yüksek Seçim Kurulunun 2013 yılında verdiği bir karar bulunmaktadır. Bir siyasi parti tarafından yaklaşan seçimlerde bazı bakanların aday olması durumunda olası hukuki sorunların önüne geçilmesi amacıyla Kurula başvurularak adaylık için bakanların görevlerinden çekilmesinin gerekli olup olmadığı sorulmuş; Kurul da 30 Mart 2014 tarihinde yapılacak olan mahalli idareler seçiminde, bakanların aday olabilmek için görevlerinden çekilmesine gerek bulunmadığına karar vermiştir.³⁷ YSK bu karara varırken mevzuattaki düzenlemeleri zikretmiş ve bir değerlendirme yapmıştır:

“Bilindiği üzere; Anayasa’nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti’nin niteliklerinden biri de “demokratik devlet” olarak belirlenmiş ve demokratik devletin ancak siyasi partilerin varlığı ile gerçekleşebileceği görüşünden hareketle 68. maddesinde siyasi partilerin demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olduğunu vurgulamıştır. Öğretide ve uygulamada kabul edilen genel görüşe göre; siyasi partilerin amacı siyasi iktidara gelerek ülkeyi yönetmektir. Daha açık bir deyimle, siyasi partiler devletin yönetim yerlerine kendi temsilcilerini getirerek devleti kendi plân ve programlarına uygun olarak yürütmeyi amaçlayan siyasi nitelikli kuruluşlardır. Bakanların yeniden seçime girebilmeleri için bu görevlerinden çekilmeleri gerektiğinin kabulü, çok partili demokratik yönetimin özünden kaynaklanan ve yukarıda belirtilen ilkelere aykırı durumların ortaya çıkmasına neden olur. Eğer bunlar için de seçimden önce görevlerinden çekilmeleri gerektiği kabul edilirse siyasi iktidarı yönetmek için örgütlenip genel seçimlere katılan ve çoğunluğu elde ederek devleti yönetmeye hak kazanmış olan siyasi partinin veya partilerin bir sonraki seçime kadar yönetme hakkı, amaca aykırı olarak, dört ay gibi uzunca bir süre için durdurulacak veya o siyasi partinin gerçek (arzulanan) temsilcileri ya bir sonraki seçime girmeyecek veya yönetimden ayrılmak zorunda kalacaklardır. Bu durumların hiçbirini siyasi partilerin amaçları ve demokratik devletin işlerliği ile bağdaştırmak olanağı bulunmamaktadır.”³⁸

Devamında YSK, Anayasa ve mevcut mevzuatta görevden çekilmeleri öngörülenler arasında bakanların ismen zikredilmediğini belirtmiş, bunların maddelerde açıklanan “kamu görevlileri” kapsamı içinde yer alıp almadıklarını irdelemenin konunun açıklığı kavuşturulması için yeterli olacağını ifade etmiştir. Akabinde, “idaredeki yeri ve hukuki durumu itibarıyla” bakanların, yasa koyucu tarafından seçim hukuku açısından “yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri” deyimini içinde ifade edildiğini kabul etmenin mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca YSK Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarının görevlerinden çekilmelerini öngören ve içeriği bakımından konuya ilişkin özel bir düzenleme niteliği gösteren Anayasa’nın 114. maddesinde sadece Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarının “Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce” çekilmelerinin düzenlendiğini belirtmiş; bu düzenlemenin bir istisna olduğunu ve mahalli idare seçimlerine ilişkin olarak görevden çekilmeye maddede yer verilmediğini vurgulamıştır. Ayrıca YSK 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun’un 17. maddesi ile ilgili şu yorumda bulunmuştur:

³⁷ Yüksek Seçim Kurulu, 28 Kasım 2013 tarihli, 543 sayılı karar.

³⁸ ibid.

“Diğer taraftan, 2972 sayılı Kanun’un 17. maddesinde, belediye başkanlarının Mahalli İdareler Seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları hükmüne yer verilmiştir. Bu durumda, mevcut belediye başkanı görev yaptığı yerde tekrar belediye başkanlığına aday olabilmek için istifa etmeyerek görevine devam edebilecek iken, aynı yerde belediye başkanlığına aday olmak isteyen kabine üyesinin (bakanın) görevinden çekilmesini beklemek adil bir yaklaşım tarzı olmayacaktır.”³⁹

Söz konusu kararda YSK son olarak temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması için kanuni dayanak olması gerektiğinden bahisle Anayasa’nın 13. maddesine atıf yaparak seçme ve seçilme hakkı bakımından kanunlarda böyle bir sınırlama olmadığını belirlemiş ve bakanların görevden çekilmelerine gerek olmadığını hükmetmiştir.

Belirtmek gerekir ki içerdiği argümanlar bakımından bu kararın oldukça sorunlu olduğu düşünülmektedir. YSK’nın belirttiği gibi mahalli idare seçimlerinde aday olan bakanların görevden çekilmek zorunda kaldığını kabul etmek, devleti yönetmeye hak kazanmış olan siyasi partinin veya partilerin bir sonraki seçime kadar yönetme hakkının dört ay gibi uzunca bir süre için durdurulması anlamına gelmemektedir. Görevden çekilen bakanların yerine aynı partili yahut aynı partinin belirlediği kişilerin bakanlık görevini üstlenmesi mümkündür. Ayrıca geri çekilme zorunluluğunun olması demokratik devletin işlerliğini olumsuz etkilemek bir tarafta dursun seçimlerin adil olmasına katkıda bulunmak suretiyle demokratik devlet ilkesine hizmet eder. İkinci olarak hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması bakımından kanunilik ilkesine yapılan yollama yerinde ancak eksiktir. Anayasa’nın 13. maddesinde düzenlenen kanunilik ilkesi temel hak ve özgürlüklerin kanunla sınırlandırılmasını gerektirmekle birlikte hak ve özgürlüklerin doğrudan Anayasa ile sınırlandırılmasına engel değildir. Bakanların görevden çekilmesine ilişkin açık kanuni dayanak olmasa dahi Anayasa’da yer verilen ilgili düzenlemeler de bakanların aday olmadan önce görevden çekilmesini gerektirebilir. Diğer bir deyişle Anayasa da 13. madde anlamında kanunilik koşulunu sağlayabilir.⁴⁰ Bu bakımdan önemli olan, sınırlamaya konu olan anayasa düzenlemesinin öngörülebilir ve belirli olmasıdır.⁴¹ Üçüncü olarak, mevcut belediye başkanı görev yaptığı yerde tekrar belediye başkanlığına aday olabilmek için istifa

³⁹ ibid.

⁴⁰ “ (...) bu aşamada Anayasa Mahkemesince yapılması gereken iş, süreli yayınların geçici olarak kapatılmasını düzenleyen başka bir kanunun bulunmadığı gözetildiğinde somut müdahalede doğrudan dayanak olarak alınan Anayasa’nın 28. maddesinin seçicini fikrasının Anayasa’nın 13. maddesinin aradığı anlamda kamu gücünü kullanan organların keyfi davranışlarının önüne geçen ve kişilerin hukuku bilmelerine yardımcı olacak öngörülebilir ve kesin nitelikte bir kural olup olmadığının değerlendirilmesinden ibarettir” Bkz.: Anayasa Mahkemesi, Ersin Basın ve Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2016/54096, 30.6.2021, § 57.

⁴¹ “(...) müdahaleye imkân veren kuralın bir kanun hükmü değil de doğrudan doğruya normlar hiyerarşisinde daha üstte yer alan ve kanunlara göre temel hak ve özgürlüklere çok daha yüksek güvence sağlayan Anayasa’nın bir kuralı olması da mümkündür. Bu çerçevede önemle vurgulamak gerekir ki temel hak ve özgürlüklere müdahale belirli ve öngörülebilir bir yorum ve uygulama yapmaya elverişli olan bir anayasa normuna dayanmış müdahalenin kanuniliği şartı sağlanmış olacaktır (...) sınırlama doğrudan doğruya bir anayasa kuralına dayanıyorsa söz konusu kuralın da belirli ve öngörülebilir olarak yorumlanıp yorumlanamayacağına değerlendirilmesi gerekir.” Anayasa Mahkemesi, Ömer Faruk Gergerlioğlu Başvurusu [GK], B. No: 2019/10634, 1.7.2021, § 75-76. Ayrıca bkz.: Anayasa Mahkemesi, Şerafettin Can Atalay Başvurusu (2) [GK], B. No: 2023/53898, 25/10/2023, § 38.

etmeyerek görevine devam edebilecek iken, aynı yerde belediye başkanlığına aday olmak isteyen bakanın görevinden çekilmesini beklemenin adil bir yaklaşım tarzı olmayacağı yolundaki görüşü anlamak mümkün değildir. Sahip olunan imkânlar bakımından belediye başkanları ile bakanları kıyaslamak dahi anlamsızdır. Mezkûr karara varırken Kurulun en önemli dayanaklarının, bakanların görevden çekilmesine ilişkin Anayasa'nın (mülga) 114. maddesi ile bakanların hangi anlamda kamu görevlisi sayılması gerektiğine ilişkin argümanlar olduğu görülmektedir ki bakanların dar/geniş anlamda kamu görevlisi olup olmadığına ilişkin tartışma, yukarıda görüldüğü üzere YSK'nın günümüzdeki yaklaşımını da şekillendirmektedir. Ancak bu karar 2013 tarihli olup günümüze kadar hem üç bakanın istifa zorunluluğunu öngören 114. maddenin ilga edilmesi söz konusu olmuş hem de hükümet sistemimiz değişmiştir. Haliyle bu kararın günümüz bakımından emsal olmaması gerektiği savunulabilir. Ancak bu kararda yapılan ve bakanların hangi anlamda kamu görevlisi sayılması gerektiğine ilişkin tartışma günümüz bakımından da geçerli sayılabilir. Nitekim yukarıda görüldüğü üzere, Yüksek Seçim Kurulunun Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmeden milletvekili adayı olabileceklerine ilişkin güncel kararlarının⁴² temelinde de Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların "hangi anlamda kamu görevlisi" sayılacağı hususu yer almaktadır.

Yukarıda belirtildiği üzere, 2972 sayılı Kanun'da milletvekillerinin mahalli idareler seçiminde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları düzenlenmektedir. Bilindiği üzere milletvekilleri de memur yahut dar anlamda kamu görevlisi değildir. Hatta yukarıda anılan, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanların milletvekili adayı olabilmek için istifa etmek zorunda olmadıklarına dair kararlarda değinilen, "TBMM önünde and içme" veya "yasama dokunulmazlığından faydalanma" gibi özellikler milletvekilleri için de söz konusudur. Bu durumun doğal sonucu olarak, seçim hukuku bakımından bakanlar nasıl dar anlamda kamu görevlisi sayılmıyorsa milletvekilleri de dar anlamda kamu görevlisi sayılamaz. Bu duruma rağmen Mahalli İdareler Seçimi Hakkında Kanun mahalli idareler seçiminde aday olacak milletvekillerinin istifa etmek zorunda olmadığını açıkça düzenleme gereği duymuştur. Dolayısıyla bu hususta milletvekili seçimlerinden farklı bir düzenleme bulunmaktadır ve yukarıda eleştirilen YSK kararlarının mahalli idare seçimlerinde Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanların aday olmaları bakımından emsal teşkil edemeyeceği söylenebilir. Nitekim Mahalli İdareler Seçimi Hakkında Kanun'daki düzenleme bir istisna düzenlemesidir ve istisnalar geniş yorumlanamaz. Dolayısıyla Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanların da adaylıktan önce istifası/görevden çekilmesi gerekli görülmeseydi bu maddede milletvekillerinin yanında adı geçenlerin de mahalli idare seçimlerinde aday olabilmek bakımından istifa etmek zorunda olmadığı açıkça

⁴² Yüksek Seçim Kurulunun bakanların görevden çekilmesine ilişkin 2013 yılında verdiği karara güncel kararlarında hiç değinmemesi oldukça ilginç olup bu durumun sebebi anlaşılmalıdır.

düzenlenirdi. Görüldüğü üzere burada, kişinin dar veya geniş anlamda kamu görevlisi sayılıp sayılmamasının mahalli idare seçimleri bakımından milletvekili seçimleri ile aynı sonucu doğurmaması gereği çok daha kolay bir şekilde savunulabilmektedir. Bu argümanın arkasındaki temel dayanak da 2972 sayılı Kanun'un 17. maddesidir.

Öte yandan Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve bakanların mahalli idare seçimlerinde aday olabilmeleri için görevden çekilmek zorunda olmadıklarını kabul etmek, Anayasamız ve ilgili mevzuatta düzenlenen, Bakanlıkların mahalli idareler üzerindeki yetkileri açısından da sorun doğurabilir. Mevzuatımızda bu konuyla ilgili birçok düzenleme bulunmakla birlikte yalnızca Belediye Kanunu'na baktığımızda işin vahameti anlaşılabilir. Gerçekten de bu Kanun'da İçişleri Bakanlığı başta olmak üzere Bakanlıkların belediyeler üzerinde kullanabilecekleri birçok yetki düzenlenmektedir. Haliyle, merkezi idarenin en önemli görevlilerinden olan bakanların istifa etmeksizin üzerinde vesayet yetkisi kullanabilecekleri mahalli idarelerin yönetimine talip olması merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında Anayasa uyarınca olması gereken ayrılığın içini boşaltabilir. Örneğin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 46. maddesi uyarınca, *“Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapılıncaya kadar belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.”* Bu maddeye baktığımızda, İçişleri Bakanı'nın herhangi bir büyükşehir belediye başkanlığına aday olup bakanlıktan istifa etmemesi durumunda, yerel seçim takviminin başladığı tarih ile seçimler arasında bir boşalma olması durumunda dahi Bakan tarafından görevlendirme yapılabileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, Bakanın 2 aydan daha kısa bir süre içinde yarışacağı belediye başkanlığı makamına seçimden önce dilediği gibi görevlendirme yapabileceği sonucu çıkmaktadır. Yahut aynı Kanun'un 47. maddesinde, görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyelerinin, kesin hükme kadar İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabileceği düzenlenmektedir. Bu bakımdan İç İşleri Bakanının bir sonraki seçimde yarışacağı mevcut belediye başkanını suç soruşturması sebebiyle görevden uzaklaştırabilmesi ihtimali gündeme gelmektedir. Diğer bir örnek olarak Belediye Kanunu'nun 55. maddesindeki düzenleme anılabilir. Kanun'un 55. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetlenebilir. İçişleri Bakanı'nın aday olmadan önce istifa etme zorunluluğu olmadığı kabul edilirse, başkanlığına yahut belediye meclisi üyeliğine aday olduğu bir belediye için bakanın, mali işlemler dışında kalan tüm idari işlemler için denetim başlatıp bu yetkiyi belediye başkanlığı yahut meclis üyeliği için yarıştığı kişiye/kişilere karşı kullanması mümkündür. Bu durumun ise seçimlerin adil olması başta olmak üzere birçok anayasal ve yasal ilkeyle bağdaşmayacağı açıktır.

İçişleri Bakanlığının söz konusu yetkileri dışında diğer bakanlıkların da mahalli idareler üzerinde sahip olduğu yetkiler mahalli idareler için aday olma ile bakanlık görevinin devamının mümkün olmaması gerektiğini göstermektedir. Bu çerçevede Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde yer alan düzenlemelerden örnekler verilebilir. Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığının hizmet birimlerinden Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri arasında, “*Belediyelerin mücavir alanları ile köylerin yerleşik alanlarının sınırlarının tespitine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve tespit edilen sınırları onaylamak*” da⁴³ bulunmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının hizmet birimlerinden olan Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri arasında, belediyelerce yapılacak sanayi sitelerinin idari ve sosyal tesis binaları, arsa bedelleri, mülkiyetin edinilmesi masrafları ile altyapı ve üstyapı yatırımlarının tamamına kadar olan kısmını mimarlık ve mühendislik hizmetleri dâhil kredi ile desteklemek de sayılmaktadır.⁴⁴ Yine Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının hizmet birimleri arasında yer alan Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğünün yetkileri arasında, belediyeler ve il özel idarelerince yaptırılacak belirli⁴⁵ ulaşım altyapılarının proje ve şartnamelerini incelemek veya incelettirmek ve onaylamak; belediyeler ve il özel idarelerinin teleferik, füniküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemi kurma taleplerini değerlendirmek ve uygun olanlarını Cumhurbaşkanının iznine sunmak; belediyeler ve il özel idareleri tarafından yaptırılacak teleferik, finiküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin proje ve şartnamelerini incelemek veya incelettirmek ve onaylamak da sayılmaktadır.⁴⁶ Merkezi idarenin mahalli idareler üzerinde bu kadar fazla yetkisi varken görevdeki Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın talip olduğu mahalli idare yöneticiliği için yarışırken görevinden ayrılmaması seçimlerin adil olması gerekliliği ve merkezi idare-mahalli idareler arasında olması gereken denge bakımından yıkıcı etkiye sahip olabilir. Gayet tabii bu gibi yetkiler, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanlar aday olmasa dahi bunların mensup bulunduğu partinin ilgili mahalli idare adayları lehine manipüle edilebilir. Ancak bu sorunun, merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerindeki yetkilerinden hükümet sistemine kadar birçok farklı boyutu bulunmakta olup bu hususlar başka bir çalışma konusu olabilecek kapsamdadır.

Mahalli İdareler Seçimi Hakkında Kanun'da milletvekillerinin mahalli idare adaylığı için istifa etmek zorunda olmamalarının açıkça düzenlenmesi de esasında benzer sebeplerden kaynaklanmaktadır. Zira milletvekillerinin belediye başkanı veya belediye meclisi üyesi olan “olası rakipleri” üzerinde kullanabilecekleri benzer yetkileri bulunmamaktadır. Ancak bu durum Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar için söz konusu değildir. Hatta Kanun'da bir değişiklik yapıp Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların mahalli idare adaylığı için istifa etmek zorunda olmamalarının açıkça düzenlenmesi durumunda dahi bu düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olacağı düşünülmektedir.

⁴³ 1 sayılı CBK, m. 102/1/ğ

⁴⁴ 1 sayılı CBK m. 390/1/d

⁴⁵ “Devletçe yaptırılacak demiryolları, lojistik köy, merkez veya üsler, limanlar, barınaklar, kıyı yapıları, hava meydanları.”

⁴⁶ 1 sayılı CBK m. 485/1/d-e-f

VI. Sonuç

Görevden çekilme ile ilgili değerlendirme yapılırken kamu görevlilerinin kapsamını belirlemek veya kimlerin dar/geniş anlamda kamu görevlisi olduğunu tespit etmek dışında Anayasa'nın ve ilgili mevzuatın da dikkate alınarak bütüncül bir yorum yapılması gerekmektedir. Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar dar anlamda kamu görevlisi olmayabilirler, doğrudan konuya ilişkin düzenlemelerdeki görevden çekilmesi gereken kamu görevlileri kapsamında kabul de edilmeyebilirler ancak bu durum Anayasa'daki ve ilgili mevzuattaki diğer düzenlemeler gereğince bu makamdakilerin görevden çekilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmasını kategorik olarak engellemez. Yahut 2023 Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci tura kalmasının ardından yaşananların gösterdiği gibi, çeşitli ihtimallerin hesaba katılarak değerlendirme yapılması bazı durumlarda kaçınılmaz olabilir. Yüksek Seçim Kurulunun kararlarındaki yanlışlık yahut eksiklik bu noktalardadır.

Yüksek Seçim Kurulunun Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmeden milletvekili adayı olabileceğine dair kararlarının yanlış yahut "eksik" olduğu özellikle 2023 Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci tura kalmasının ardından daha iyi anlaşılmıştır. Öte yandan bu kararların daha özel kuralların söz konusu olduğu mahalli idare seçimlerine katılacak Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar bakımından emsal oluşturması mümkün değildir. Ayrıca Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevlerinden çekilmeden mahalli idareler seçimlerinde aday olabilmeleri 1982 Anayasası'nın merkezi idare ile yerel yönetimler arasında kurduğu dengeye de tamamen aykırı bir durum yaratacaktır.

Sonuç olarak mevcut Anayasamız ve mevzuat çerçevesinde çalışmada varılan sonuç, milletvekili seçimleri ile mahalli idareler seçiminde aday olacak Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların görevden çekilmelerinin zorunlu olduğudur. Ancak söz konusu zorunluluğun Anayasa ve ilgili mevzuatta açık bir şekilde düzenlenmesinde de yarar bulunmaktadır. Böylelikle Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar bir yandan seçim çalışmaları yürütürken diğer yandan makamlarının gerektirdiği görevleri yerine getirmek zorunda kalmayacaklardır. Seçimler öncesi görevden çekilmenin düzenlenmesi seçimlerin daha adil olmasına da şüphesiz katkı sağlayacaktır. Hatta son mahalli idare seçimlerinde TBMM'nin kapısına kilit vurulduğu, bakanların partilerinin belediye başkan adaylarına oy toplamak için esnaf ziyaretleri dahi gerçekleştirdiği göz önüne alınırsa aday olmayan Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların dahi seçim çalışmalarına katılması ile ilgili radikal reformların gerektiği sonucuna ulaşılabilir.⁴⁷

⁴⁷ Hazır yeri gelmişken Yüksek Seçim Kurulunun bu konuya ilişkin "iyimserliğini" de eleştirmek gerekir: "(...) bütün seçimler hakkında ortak düzenlemeler içeren 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un, Üçüncü Bölümünün "Seçim Propagandası" başlıklı İkinci Kesiminde yer alan yasaklayıcı hükümler ve bu hükümlerin uygulanması dâhil, seçimlerin yargı organlarının yönetim ve denetimi altında yapılması, seçimlerde tarafsızlığın ve eşitliğin sağlanmasının ve bakanların seçimleri etkileyebilecek her türlü davranışını önlemenin gerçek güvencesini teşkil etmektedir." Bkz.: Yüksek Seçim Kurulu (n 5).

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Teşekkür: Arş. Gör. Ahmet Melihsah Çevlik'e ve Arş. Gör. Gökçe Nur Demir'e değerli katkıları için çok teşekkür ederim.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Acknowledgement: I would like to thank Res. Asst. Ahmet Melihsah Çevlik and Res. Asst. Gökçe Nur Demir for their valuable contributions.

Bibliyografya/Bibliography

Kitaplar, Kitap Bölümleri ve Makaleler/ Books, Book Chapters and Articles

Anayurt Ö, *Anayasa Hukuku: Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku* (4. Baskı, Seçkin 2022).

Ayaz R, 'Milletvekilliği ile Bağdaşmayan İşler ve TBMM Başkanlığının Konuya Bakış Açısı', (2020) (41) Yasama Dergisi, 107-133.

Çevlik AM, 'Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'nın Tarafsızlığı ve Anayasa Değişikliği Kanun Tekliflerini İmzalaması Sorunu', (2023) 29 (1) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 250-275.

Derdiman RC, Kağan Z, '1982 Anayasasında Organik ve Fonksiyonel Yönü İtibarıyla "Geçici Bakanlar Kurulu" (2016) 6 (1) Hacettepe HFD, 9-47.

Eren A, *Anayasa Hukuku Dersleri: Genel Esaslar-Türk Anayasa Hukuku* (5. Baskı, Seçkin 2023).

Gönenç L, *Türkiye'de Seçim Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları* (Adalet 2008).

Gözler K, 'Mayıs 2023 Seçimleri Sürecinde Ortaya Çıkan Seçim Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar', iç Halit Aker ve Zeynel T. Kangal (edr), *Prof. Dr. Doğan Şenyüz'e Armağan (Hukuk Cildi)* (Ekin 2023) 219-250.

Gözler K, *Türk Anayasa Hukuku* (4. Baskı, Ekin 2021).

Tunç H, 'Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku Açısından Yasama ve Yürütme Organlarının Oluşumu ve Yetkileri Kapsamında Başkanlık Sistemi ve Türkiye' (2019) 14 (2) ERÜHFD, 555-602.

Yılmazoğlu YE, Perdecioğlu İE (Hazırlayanlar), *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli)* (3. Baskı, Anayasa Mahkemesi Yayınları 2021).

Elektronik Kaynaklar/ Electronic Resources

Çırakçı A, Haliloğlu Pakdil NB, Uykun Altıntaş ÜO, 'Taking Separation of Powers Seriously: Is it Constitutional for Turkish Ministers Elected as MPs to Continue Their Ministerial Posts?' <https://verfassungsblog.de/taking-separation-of-powers-seriously/> Erişim Tarihi 20 Mayıs 2024.

Eren A, 'Milletvekili Seçilen Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Bakanların Görevi Ne Zaman Sona Erer?' <http://www.kanuniesasi.com/2023/05/16/milletvekili-secilen-cumhurbaşkanı-yardımcısı-ve-bakanların-görevi-ne-zaman-sona-erer/> Erişim Tarihi 11 Nisan 2024.

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/> Son Erişim tarihi 19 Mayıs 2024.

<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/> Son Erişim tarihi 19 Mayıs 2024.

Şirin T, 'Meclis Başkanı'nın İstifa Etmesi Zorunlu mu?' <https://www.tolgasirin.com/post/meclisbaskani-erişim-tarihi-14-nisan-2024>.

Şirin T, 'Milletvekili Olanların Bakanlıkları Düştü', <https://t24.com.tr/yazarlar/tolga-sirin/milletvekili-olanlarin-bakanliklari-dustu,40067> Erişim Tarihi 11 Nisan 2024.

<https://www.resmigazete.gov.tr/> Son Erişim tarihi 19 Mayıs 2024.

<https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?Id=2fd1d0a9-215c-4c75-b13d-018895d5bd5f> Erişim Tarihi 21 Mayıs 2024.

<https://www.ysk.gov.tr/tr/karar/liste> Son Erişim tarihi 19 Mayıs 2024.

Zararsız ME, 'Milletvekili Seçilen Bakanların Durumu', <https://www.perspektif.online/milletvekili-secilen-bakanlarin-durumu/> Erişim Tarihi 11 Nisan 2024.

Yargı Kararları/ Judgements and Decisions

Anayasa Mahkemesi, E. 2012/30, K. 2012/96, 15.06.2012.

Anayasa Mahkemesi, Ersin Basın ve Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2016/54096, 30.6.2021.

Anayasa Mahkemesi, Ömer Faruk Gergerlioğlu Başvurusu [GK], B. No: 2019/10634, 1.7.2021.

Anayasa Mahkemesi, Şerafettin Can Atalay Başvurusu (2) [GK], B. No: 2023/53898, 25/10/2023.

Yüksek Seçim Kurulu, 27 Temmuz 2007 tarihli, 2007/716 sayılı karar.

Yüksek Seçim Kurulu, 28 Kasım 2013 tarihli, 543 sayılı karar.

Yüksek Seçim Kurulu, 12.07.2014 tarihli, 2014/3237 sayılı karar.

Yüksek Seçim Kurulu, 12.07.2014 tarihli, 2014/3319 sayılı karar.

Yüksek Seçim Kurulu, 18 Nisan 2023 tarihli, 2023/617 sayılı karar.

Yüksek Seçim Kurulu, 18 Nisan 2023 tarihli, 2023/618 sayılı karar.

Yüksek Seçim Kurulu, 19 Ekim 2023 tarihli, 2023/1460 sayılı karar.

